

Jaarverslag 2015

Greenport Arnhem-Nijmegen

Greenport Arnhem-Nijmegen
Postbus 174
6850 AD Huissen
info@greenportarnhemnijmegen.nl
www.greenportarnhemnijmegen.nl

Onderdeel van Greenport Gelderland

Greenport Gelderland

Jaarverslag activiteiten Greenport Arnhem-Nijmegen 2015

1. Inleiding

Voor Greenport Arnhem-Nijmegen was 2015 een feestelijk jaar. Een jaar waarin zij **10 jaar bestond** en kon terugkijken op vele succesvolle activiteiten. Maar het was ook een jaar waarin Greenport Arnhem-Nijmegen vooruit keek. Onder leiding van Greenport Gelderland werd samen met een grote groep tuinders naar de toekomst gekeken. Daarbij gaven de tuinders aan dat meer **marktorientatie, innovatie/duurzaamheid en uiteindelijk samenwerking** de belangrijkste sleutelwoorden zijn om de economische situatie in de glastuinbouw te verbeteren. Bovendien vonden de ondernemers het belangrijk dat **initiatieven meer worden gebundeld** en dat alle partijen gezamenlijk de schouders er onder zetten. Voor Greenport Arnhem-Nijmegen een extra reden om samenwerking te zoeken met andere partijen. Binnen het Glastuinbouwpact en Greenport Gelderland wordt al jaren constructief samengewerkt. Die samenwerking zal verder worden gebundeld onder de vlag van **Agenda 2020**. Dat is de gezamenlijke visie voor de toekomst van de tuinbouw in het gehele Rivierengebied.

De komende jaren wil Greenport Arnhem-Nijmegen nog meer zaken samen gaan oppakken met haar partners: Flynth Adviseurs & Accountants, Tuinbouwcoöperatie Horticoop, Gemeente Lingewaard, Gemeente Overbetuwe, LTO Noord Glaskracht, Oost NV, Plantion BV, Regio Arnhem-Nijmegen, Provincie Gelderland, Rabobank Oost Betuwe, Selman Transporten BV, Wageningen Universiteit, Food Valley, Kiemt, etc.. Die samenwerking moet leiden tot meer kennis en meer mogelijkheden voor ondernemers in de regio. Een regio die op het gebied van innovatie en verduurzaming grote mogelijkheden heeft.

Greenport Arnhem-Nijmegen hecht veel waarde aan activiteiten voor en door ondernemers. Daarbij worden soms praktische zaken zoals gewasbescherming, teeltsturing, ontslagrecht, en plantenvoeding opgepakt, maar ook zaken als internationalisering, duurzame energie en samenwerking in afzet. In samenwerking met Gemeente Lingewaard werd een groot aantal duurzame energieprojecten bij tuinders gerealiseerd. Tenslotte was het symposium over de 'Duitse sierteeltmarkt' een uitstekende manier om tuinders van actuele

marktonformatie te voorzien, maar ook het gebied te promoten als tuinbouwcentrum met allure.

Ook achter de schermen heeft Greenport Arnhem-Nijmegen veel lobbywerk verricht. Met name is aandacht besteed aan de visievorming rond het stadsverwarmingsnet, maar ook werd er samen met de gemeente Lingewaard gewerkt aan een promotiestrategie voor de tuinbouw in de regio. Die strategie heeft de naam 'Next Garden' gekregen en richt zich op drie zaken: 1) duurzame energiemix, 2) innovatie en start-ups en 3) de Euregio Rhein-Waal als thuishaven. Dit gaat nieuwe kansen opleveren voor innovatieve ondernemers. Als uitvoeringsorganisatie voor het Pact zal hier actief met ondernemers over gecommuniceerd worden.

2. Organisatie

De organisatie van Greenport-Arnhem-Nijmegen is het afgelopen jaar ongewijzigd gebleven. Theo-Jan van Ewijk, tuinder in Ressen, is voorzitter van Greenport Arnhem-Nijmegen en is betrokken bij diverse overleggen die voor de toekomst van de tuinbouw in de regio van belang zijn. Het penningmeesterschap wordt ingevuld door Ferry Hollinger. Arno Driessen van Selman Transporten B.V is de secretaris van het bestuur. De uitvoering van de secretariaats- en financiële werkzaamheden wordt verricht door Carin Driessen. De overige bestuursleden zijn: Arwin Valkenburg, Peter Bakker, Sietske Weijs, Henk Gertsen en Peter Waterman.

Een belangrijk deel van de organiserende en uitvoerende taken worden sinds 2014 opgepakt door activiteitencoördinator Radboud Vorage. De heer Vorage is ook contactpersoon voor activiteiten die samen opgepakt worden met Greenport Gelderland. Voor veel tuinders is Radboud Vorage nu het eerste aanspreekpunt, naast Theo-Jan van Ewijk (voorzitter) en Ferry Hollinger (vice-voorzitter).

Zowel het bestuur als ook het uitvoerenden kernteam werken vanuit onderstaande visie:

Het glastuinbouwcluster in het gebied van de regio Arnhem-Nijmegen moet verder uitgroeien tot een robuuste en krachtige sector, mede gebaseerd op een sterke internationale positie in de handel en logistiek van tuinbouwproducten. De primaire bedrijven blijven de kern van het tuinbouwcluster. Daarvoor moet in het gebied het vestigingsklimaat voor bedrijven verder verbeterd worden en dienen innovatieve ondernemers elkaar snel te kunnen vinden. Er is een hecht netwerk met onderwijs- en onderzoekinstellingen, ruimte voor start-ups en een uitstekende energie-infrastructuur. Ondernemers en overheid werken vanuit een gezamenlijke visie en willen concrete resultaten boeken. Kernwoorden daarbij zijn verduurzaming, innovatie, marktgerichtheid en krachtenbundeling. Het gebied kiest voor samenwerking met de Greenport Gelderland om zich beter te positioneren en om haar toegang tot nationale en internationale tuinbouwnetwerken te vergroten. Er is een levendig tuinbouwbedrijvigheid in het gebied dat in een goede balans met haar stedelijke omgeving functioneert.

2015 was ook het jaar waarin Wils Kloos, lid van het kernteam, afscheid nam van Greenport Arnhem-Nijmegen. Wils Kloos is een van de grondleggers voor de visie op de ontwikkeling van de glastuinbouw in het KAN-gebied. Hij schreef ongeveer 15 jaar geleden de visie "Glastuinbouw kan in het KAN". In die tijd was de economische betekenis van glastuinbouw bij de overheden minder scherp op het netvlies. Sindsdien heeft de heer Kloos zich ingezet voor de ontwikkeling van de glastuinbouw en ruimte voor ondernemerschap.

3. Resultaten afgelopen 5 jaar

Ook in 2015 is door Greenport Arnhem-Nijmegen een groot aantal Pact(netwerk)activiteiten uitgevoerd die bijgedragen hebben aan een levendig ondernemersnetwerk. Veel van de (primaire) ondernemers hebben aan één of meerdere activiteiten deelgenomen. Uit onderzoek is gebleken dat de laatste 5 jaar er ongeveer **1.400 contact-momenten met tuinders** uit de regio zijn geweest. Daarmee wordt duidelijk hoe groot de betrokkenheid van tuinders is bij de activiteiten. In 2015 zijn diverse tuinders actief begeleid met het doen innovaties op hun bedrijf. Die innovatieve projecten werden mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de Stadsregio die, via de gemeente Lingewaard, beschikbaar is gemaakt voor ondernemers in het gebied. De verschillende projecten, met name op het gebied van energiebesparing en duurzame energie hebben tot een grote verduurzaming geleid op de bedrijven op het gebied. Hieronder een overzicht van de resultaten.

Innovatie project	Besparingen			
	aardgas (m ³)	CO2-emissie (kg)	Hout (kg)	elektra (kwh)
Extra warmte uit hout door condensator			600.000	
Energie besparing door sensoren en schermen	43000	77500		
Gas vrij door WKO toepassing	250000	450000		
Adiabatische koeling van Freesia	33600	60480		52416
Verbeterde kasklimaat sturing	51000	91800		
Toepassing warmtepomp met een hoge COP	68000	122000		70000
Warmteterugwinning uit rookgassen	38000	68000		
Efficiënt koelen van Amaryllis		70128		133325
	483600	939908	600000	255741

In totaal zijn aan het eind van 2015 totaal 8 projecten uitgevoerd, die een jaarlijkse besparing opleveren van bijna 500.000 kuub aardgas, 250.000 kWh aan elektra en 600 ton minder houtstook. Het duurzaamheidsresultaat is jaarlijks bijna 1 miljoen kg CO2-emissie minder.

De werkzaamheden voor het Glastuinbouw Pact worden jaarlijks bij de doelgroep (in een telefonische en/of digitale enquête) geëvalueerd. De beoordelingen van cursussen, excursies en informatieavonden worden als 'Goed tot Zeer Goed' beoordeeld. De netwerk-BBQ krijgt door bijna alle respondenten het stempel: 'Zeer Goed'. Geënquêteerden geven aan dat het aangeboden programma goed aansluit bij wensen van tuinders/ondernemers. Suggesties van tuinders tijdens de enquête worden jaarlijks in het werkprogramma (van het volgende jaar) opgenomen. Ongeveer 2/3 van de respondenten geeft Greenport Arnhem-Nijmegen voor de uitvoering van het netwerkprogramma een 8 (geen enkele respondent geeft een onvoldoende). Uitgangspunt blijft: tastbare activiteiten, laagdrempelig, aansprekende onderwerpen, community- en samenwerking versterkend en een bijdrage leveren aan het bedrijfsresultaat en concurrentiekracht van de bedrijven en het cluster.

Naast activiteiten gericht op het eigen werkgebied is actief deelgenomen aan allerlei activiteiten die binnen Greenport Gelderland ontwikkeld worden. Gezamenlijk is gewerkt aan zaken zoals het opzetten van trainingen, themabijeenkomsten, Human Capital Agenda, internationalisering, PR-activiteiten en het uitwisselen van ervaringen en koppelen van (kennis)netwerken zoals Kiemt en Food Valley. Dit zal in 2016 voortgezet worden.

4. Fotocollage van de activiteiten

Greenport Arnhem-Nijmegen is een netwerkorganisatie voor en door de tuinbouwsector. Haar activiteiten zijn gericht op een levendig tuinbouwnetwerk, waarin relevante tuinbouwkennis snel verspreid, ondernemers allerlei contacten kunnen leggen, waar nieuwe (innovatieve) ideeën ontstaan en ondernemers inspiratie kunnen opdoen. Om dat te bereiken organiseert Greenport Arnhem-Nijmegen een verscheidenheid aan activiteiten, zoals:

- Netwerkbijeenkomsten (met gezamenlijk ca. 130 deelnemers)
- Themabijeenkomsten arbeid/cao, afzet en gietwater (75 deelnemers)
- Kantine- en informele bijeenkomsten met ondernemers (65 ondernemers)
- Marketing bijeenkomsten met kleine groepen (ca. 35 ondernemers)
- Symposium mbt Duitse markt (70 personen)
- Deelname aan beurs (Betuwe Onderneemt Beter, Nacht van Gelderse Economie en Food Valley Expo)
- Strategische sessies en visievorming (20 personen)
- Excursies (ca. 45 personen)
- Trainingen (28 personen)
- Digitale nieuwsbrieven
- Foto-exposities tuinbouw bij Plantion
- Algemene PR en imago (zoals betrokkenheid bij Kom in de Kas)

Met deze activiteiten vormt Greenport Arnhem-Nijmegen een waardevolle aanvulling op de werkzaamheden die bijvoorbeeld door LTO Glaskracht en de Kamer van Koophandel worden uitgevoerd. De onderwerpen die aan bod komen zijn verschillend, zodat er voor iedere ondernemer, teler of ketenpartij, interessante zaken bij zitten. Hieronder worden een aantal foto's getoond van de activiteiten.

Strategische visie ontwikkeling

Training over plantfysiologie en teeltkunde

Gesprekken met ondernemers over duurzame energie in Amaryllis

Samenwerking met bestuur van Kom in de Kas

Muziek tijdens ondernemersontbijt

Excursie met Amaryllis kwekers; samenwerking bij afzet

Werklunch samen met ondernemers

Themabijeenkomst arbeidsrecht en CAO

Ondernemers bijeenkomst Warmte-Koude-Opslag (WKO)

Samenwerking tijdens BBQ

Gedeputeerde Jan Jacob van Dijk op bijeenkomst Greenport Arnhem-Nijmegen

Symposium over 'Visie op de Duitse afzetmarkt'

Netwerken op symposium Greenport Arnhem-Nijmegen

Peter van der Pol over 'samenwerking in de keten'

Overleg met ondernemer over verduurzamingskansen op het bedrijf

5. Plannen voor 2016

Ook de komende jaren wil Greenport Arnhem-Nijmegen, **samen met haar partners in het Glastuinbouw**pact, blijvend van betekenis zijn voor het tuinbouwbedrijfsleven. De tuinbouwsector heeft veel te bieden en is van grote maatschappelijke en economische betekenis. Greenport Arnhem-Nijmegen wil dat het tuinbouwbedrijfsleven verder moet kunnen uitgroeien tot een krachtige sector met een sterke concurrentiepositie. Dat kan alleen als het ondernemingsklimaat verbetert, er een uitstekende samenwerking met overheden is en als ondernemers kansen krijgen om te innoveren en te investeren. Greenport Arnhem-Nijmegen staat voor een levendig tuinbouwnetwerk waarin partijen zich laten inspireren, contacten kunnen leggen en er ruimte is om (gezamenlijk) te ondernemen.

In 2016 zal het accent van de activiteiten liggen op de thema's **Samenwerken en marktpositie**. De activiteiten zullen enerzijds direct op de tuinbouw-ondernemers gericht zijn, maar anderzijds ook gericht zijn op de gehele tuinbouwketen. Daarmee is het programma van waarde zijn voor alle bedrijven in de regio.

Greenport Arnhem-Nijmegen wordt ondersteund door:

Plantion

provincie
Gelderland

Selman Transporten b.v.
Geconditioneerd goed

